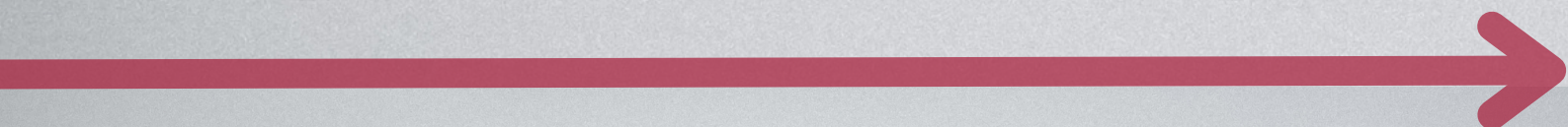

8 gode råd til journalister om vold i nære relationer

Gode råd og etiske overvejelser til journalister
redaktører og andre, der ønsker at dække vold i
nære relationer i medierne

Vold på dagsordenen

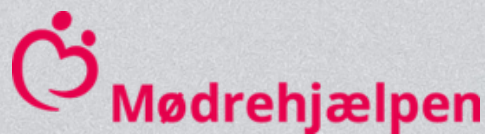
Som organisationer, der arbejder med partnervold og vold i nære relationer, oplever vi en stigende interesse for at dække vold i medierne. Det er positivt, for det er vigtigt at give offentligheden indblik i voldens mange nuancer og store menneskelige og samfundsmæssige konsekvenser.

Men vold er et svært emne, og de personer, som står frem med deres historie i medierne, er særligt sårbare. Desværre oplever vi sommetider, at mennesker med vold tæt inde på livet kommer i klemme i forbindelse med en medieoptræden. Eller at nuancerne om vold går tabt. Det er baggrunden for, at vi har lavet otte gode råd til journalister, redaktører og andre, der dækker partnervold og vold i nære relationer i medierne.

For nogle vil rådene måske være indlysende. Ikke desto mindre håber vi, at rådene kan bidrage til at fremme og kvalificere journalistikken.

Vi håber, at rådene vil være en hjælp for både journaliststuderende, redaktører og journalister, der sidder med mange forskellige stofområder.

God læselyst.

De 8 råd

1. Fortæl tydeligt, hvad præmissen for historien er
2. Lav en klar aftale om anonymitet eller fuld identitet
3. Vær opmærksom på, at case-personer kan re-traumatiseres af at fortælle deres historie
4. Husk, at en historie om vold kan dokumenteres på mange måder
5. Vælg dine ord med omhu, og undgå utilsigtet 'victimblaming'
6. Vær tydelig om, hvornår case-personen udtaler sig til citat
7. Underbyg gerne med faglig viden, og oplys hvor det er muligt at få hjælp
8. Hold styr på kommentarsporet

1. Fortæl tydeligt, hvad præmissen for historien er

Gør det klart for case-personen, hvilken historie du vil fortælle, og hvad din vinkel er. Er det en historie, som skal problematisere eller belyse et politisk initiativ? Skal det understøtte en undersøgelse om vold? Eller skal det sætte ansigt på et problem eller en udvikling? Uanset hvad kan det give case-personen en tryghed og samtidig sikre, at jeres snak bliver mere fokuseret på netop det, som du vil vinkle på. Forsøg at gøre det klart, hvilke personer der ellers udtaler sig i historien – og uddyb hvad præcist casen skal tale om, fx om det er selve volden eller deres oplevelser med at få hjælp.

2. Lav en klar aftale om anonymitet eller fuld identitet

Spørg tidligt i processen, om case-personen ønsker at være anonym, og lav en klar aftale herom. Der kan være forskellige behov for graden af anonymisering, og mulighederne for at beskytte deres identitet – uden det påvirker troværdigheden af historien – er mange. Overvej fx:

Fuld anonymitet: Case-personen kan stille op med et dæknavn og intet billede. Ved deltagelse i tv eller radio, kan personens stemme forvrænges og vedkommende kan sidde med ryggen til.

Delvis anonymitet: Case-personen kan stille op med fuldt navn uden billede, eller case-personer kan stille op med fornavn uden billede. Ved deltagelse i radio kan personen deltage uden stemmeforvrængning.

Detaljeringsgrad ved fuld eller delvis anonymitet: Det er vigtigt at undgå genkendelige detaljer – undlad børnenes alder og køn, geografiske stedbetegnelser, specifikke situationsbeskrivelser osv.

Risiko for injurier: Foretag en vurdering af risiko for injurie- og pressenævnsager, der kan ramme dit medie og case-personen – gerne sammen med jeres jurister eller etikmedarbejdere. I printmedier er der gode muligheder for at lade en kilde formulere de dele af historien, der specifikt handler om voldsudøveren og vedkommendes potentielt strafbare handlinger på en subjektiv måde, som minimerer risikoen for injurier. Formuleringer som “Jeg oplevede, at...” eller “For mig føltes det som vold...” fremstår mindre anklagende.

3. Vær opmærksom på, at case-personer kan re-traumatiseres af at fortælle deres historie

Voldsomme oplevelser kan være re-traumatiserende at genfortælle for case-personer. Læg snittet i historien, så case-personen ikke skal dvæle ved alle voldsdetaljer, og tag en snak med case-personen forud for interviewet og understreg, at vedkommende ikke er forpligtet til at dele alle detaljer. Det vil skabe tryghed og tillid og bidrage til en god oplevelse. Fordi man stiller op med sin historie for at bidrage til den offentlige samtale, er det ikke ensbetydende med, at man har lyst til - eller det er forsvarligt - at fortælle alt.

4. Husk, at en historie om vold kan dokumenteres på mange måder

Har voldsudøveren fået en dom? Vi møder ofte det spørgsmål som et krav for, at en voldsudsat kan fortælle sin historie til et medie. I mange sager om partnervold vil der ikke være en dom, selvom der både kan være tale om fysisk, psykisk og seksuel vold. Bevisbyrden er ofte svær at løfte. Og ofte ønsker den voldsudsatte af forskellige årsager ikke at anmelde voldsudøveren. Fx pga. skyld og skam, frygt for egen og børns sikkerhed, bekymringer om fremtidigt forældresamarbejde, manglende overskud, PTSD, angst og andre konsekvenser af volden.

Overvej andre metoder til at efterprøve historien. Kan en voldsudsat fx fremvise dokumentation for et ophold på krisecenter? Har personen modtaget terapi eller behandling, fx lægejournaler eller henvisning til psykolog? Kan man række ud til pårørende eller fagpersoner for at få bekræftet historien?

Det betragtes som god presseskik at kontakte modparten i en voldshistorie. Men mange case-personer vil opleve det som grænseoverskridende, konfliktoptrappende eller decideret livsfarligt. Hvis modparten kontaktes, vil de derfor ofte ikke stille op. Eller de vil tale mindre frit om deres oplevelser. Vær også opmærksom på, at voldsudsatte og voldsudøvere kan opleve og erindre volden forskelligt.

Vigtigst er det at overveje, hvordan du kan dokumentere historien uden at kompromittere case-personens trivsel og sikkerhed.

5. Vælg dine ord med omhu, og undgå utilsigtet 'victimblaming'

Selv om det ikke er din mening, kan bestemte ord være triggere for en voldsudsat og komme til at opleves som victimblaming. Det er derfor en god idé at tænke over bestemte formuleringer – både i de spørgsmål, du stiller i interviewet, og i dit journalistiske produkt – så du ikke indirekte og utilsigtet kommer til at placere ansvaret for volden hos den voldsudsatte. For en voldsudsat er der fx stor forskel på, om du spørger "Hvorfor gik du ikke?" og "Hvad gjorde det svært for dig at gå fra din ekskæreste?"

Overvej sproglige mærkater, der passer med case-personens selvopfattelse. Der er forskel på at blive omtalt som 'et offer' eller 'et menneske udsat for vold'. Spørg derfor gerne case-personen, hvordan han eller hun vil omtales, så du ikke skriver 'offer' om et menneske, der betragter sig selv som en 'overlever'. Sprogligt giver det også bedre mening at skrive 'voldelig partner' end 'voldeligt forhold', da det ikke er forholdet eller relationen, der er voldelig, men en person.

6. Vær tydelig om, hvornår case-personen udtaler sig til citat

Tilbyd altid et for-interview inden radio- og tv-interviews. Orienter case-personen om, at meget kan blive klippet fra, og husk at spørge ind til, hvad der er vigtigt for vedkommende at få med, så historien fremstår nuanceret.

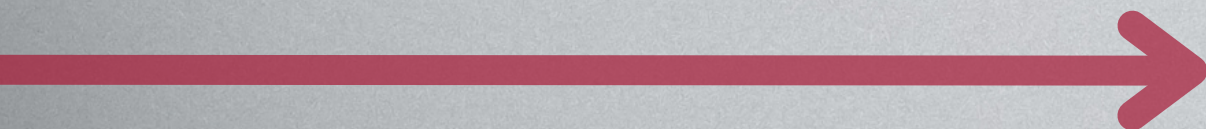
Er der tale om en artikel, så tilbyd case-personen at få direkte og indirekte citater til gennemlæsning inden offentliggørelse, og også gerne hele teksten, så konteksten er tydelig. Giv vedkommende en konkret deadline for tilbagemelding og eventuelle rettelser. Det vil bidrage til, at case-personen har en tryk oplevelse.

7. Underbyg med faglig viden, og oplys hvor det er muligt at få hjælp

Vold i nære relationer er et samfundsproblem, som case-personen bliver et menneskeligt billede på. Faglig viden om vold i nære relationer vil være med til at nuancere forståelsen af fænomenet. Overvej derfor, om du kan bakke case-historien op med undersøgelser, fakta, statistik og viden om vold. Henvis gerne til hjælp, uanset om du skriver en artikel om vold i nære relationer eller laver TV eller radio. Det giver læsere, seere og lyttere, der oplever vold, mulighed for at søge hjælp. Undersøg, hvilke tilbud der er relevante at henvise til i din artikel eller dit indslag, eller spørg organisationer på området.

8. Hold styr på kommentarsporet

Det kan have store personlige konsekvenser at stå frem med sin historie om at leve med vold i nære relationer. Reaktionen fra omverdenen og mediernes kommentarspor kan være overvældende for den, der står frem, og kan også afskrække andre fra at fortælle deres historie. Det gælder særligt, når kommentarerne er af mistænkeliggørende, sexistisk, diskriminerende og nedladende karakter. Sørg altid for at moderere kommentarsporet på mediets sociale medier, og husk at opfordre til en god og saglig debat.

Henvisninger til hjælp

Lev Uden Volds nationale hotline og juridisk rådgivning

Tlf. nr.: + 45 1888 (døgnåben)

For voldsudsatte, voldsudøvere, pårørende og fagpersoner.

Danners åbne rådgivning

Tlf. nr.: +45 33330037 (døgnåben)

For voldsudsatte kvinder, pårørende og fagpersoner.

Holdepunkt - Mødrehjælpen
landsdækkende rådgivning

Tlf. nr.: +45 33458600

For gravide og forældre i sårbare positioner

Juridisk rådgivning for krisecentre og fagpersoner

Tlf. nr.: +45 53699019

Mail: jurist@lokk.dk

Mandecentret

Hovedtelefon: +45 70116263

mail: info@mandecentret.dk

For voldsudsatte mænd

Rådgivning og behandling til udøvere af vold

Tlf. nr.: +45 35701717

Mail: info@dialogmodvold.dk

De gode råd er lavet af

Evelina Gold (Danner)

Cecilie Nielsen (Danner)

Clavs Sylvest (LOKK)

Thea Gregersen (tidl. Mødrehjælpen)

Anna Gottschalck (Mødrehjælpen)

Janne Bjerre Christensen (Dialog Mod Vold)

Karoline Schultz Frydendal (Mandecentret)

Shani Hannah Shalom (Lev Uden Vold)

Jeppe Würtz Petersen (Lev Uden Vold)

